

НООСФЕРНА ПАРАДИГМА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ

Перша науково-практична конференція,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
15 березня 2017 р., Харків

Проведення такого роду науково-комунікативного заходу на часі, оскільки в останні роки спостерігається підвищення наукового інтересу до творчості академіка В.І. Вернадського та теорії ноосфери (сфери розуму), запропонованої ним та його французькими колегами у 20-ті роки ХХ ст. Святкування у 2013 р. 150-ї річниці з дня народження видатного вченого значною мірою стимулювало цей процес. В ключовій доповіді професора В.В. Корженка були представлені ноосферні ідеї В.І. Вернадського, висловлено гіпотезу щодо основної риси суспільства ХХІ ст. як суспільства «культ інтелекту», визначено окремі віхи, що стосуються методологічного значення теорії про біо- та ноосферу В.І. Вернадського як «культу розуму» для нового державного менеджменту.

У роботі конференції взяли участь понад 60 представників наукових шкіл України. Унікальність заходу виявляєть-

ся в тому, що свої доробки презентували представники трьох міжнародних громадських структур, які опікуються ідеями і є послідовниками вчень В.І. Вернадського. Це громадська організація «Міжнародний ноосферний центр Вернадського» (президент проф. Г.В. Курмишев), громадська організація «Метагалактичний центр Харкова» (керівник С.Є. Панченко) та громадська організація «Всесвітнє ноосферно-онтологічне товариство ім. В.І. Вернадського» (виконавчий директор проф. О.Д. Сердюк).

Поєднання таких наукових шкіл продемонструвало багатогранність підходів до застосування вчень про ноосферу та дало поштовх для нових ідей. Підтвердженням цього стали резонансні наукові доповіді як представників громадських організацій, так і вчених Інституту: «Методологія ноосферного управління», «Ноосферна парадигма функціонування

людської життєдіяльності», «Менеджмент у контексті ноосферних ідей», «Самодостатність територіальних громад: ноосферні інтенції», «Перспективи ноосферної освіти» та ін.

На думку професора Г.В. Курмишева, ноосферний діалог в аспекті управлін-

ня — передумова стабільного розвитку держави, нації, всього людства та людської цивілізації в цілому. Ноосферне публічне управління, будучи синтезом науки і мистецтва, знання і досвіду, філософії та етики, представляє собою науковий об'єкт для дослідження сучасного соціуму.

УДК 35 [502.31:13]

Філософські засади «суспільства інтелекту»: до теорії ноосфери Володимира Вернадського

Володимир Корженко,

доктор філософських наук, професор,

Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

Володимир Іванович Вернадський (12.03.1863 — 06.01.1945) — один із небагатьох учених-універсалів ХХ століття. Він був філософом і природознавцем, одним із засновників біогеохімії і радіогеології, творцем вчень про біосферу і ноосферу, ініціатором і першим президентом Української Академії наук (1918).

Заслужують на увагу вже відомі сторінки із його біографії. Рід Вернадських має українські корені. Предок вченого Верна (литовський шляхтич) під час Визвольної війни 1648–1654 рр. перейшов на бік козацьких військ Богдана Хмельницького. Дід Василь отримав дворянство й нове дворянське прізвище — Вернадський.

Народився В. Вернадський у Санкт-Петербурзі в сім'ї професора політичної економії і статистики Івана Васильовича Вернадського. Його батько (уродженець м. Києва) свого часу закінчив Київський університет і багато років викладав у ньому. Після народження Володимира батьки переїхали до Харкова, де й пройшло його дитинство (в 1873–1876 рр. навчався в першій чоловічій гімназії міста Харко-

ва). У 1885 р. закінчив фізико-математичний факультет Петербурзького університету. Великий вплив на його розвиток мав батько, який дуже ретельно і послідовно займався вихованням і освітою свого сина. Саме він прищепив Володимирі інтерес і любов до українського народу, його історії та культури. Отже, життя Вернадського назавжди було пов'язане з Україною. Саме в полтавських Шишаках, на думку фахівців, виникають ідеї, що стосуються його вчення про живу речовину і біосферу.

У 1888–1890 рр. Вернадський перебуває у закордонному відрядженні (Італія, Німеччина, Франція, Англія, Швейцарія). Він працює в хімічних і кристалографічних лабораторіях, здійснює геологічні експедиції, знайомиться з новітньою науковою і філософською літературою, бере участь в Лондонському геологічному конгресі, стає членом-кореспондентом Британської асоціації наук. Після захисту докторської дисертації в 1897 році отримує вчене звання професора.

Подальший життєвий шлях вченого складається так: 1918 р. — робота над створенням Української Академії наук,